

4

EDUCACIÓ

RESUM

La xifra d'alumnes dels ensenyaments de règim general representa un increment respecte del curs anterior de 4.226 alumnes. Quant a les taxes netes d'escolaritat, val a dir que a totes les edats els percentatges es troben per sota de les taxes estatals. En el primer cicle de l'educació infantil, mentre que a l'Estat espanyol és del 29,9%, a les Balears és del 15,7%. En el segon cicle, la diferència és inferior i només hi ha dos punts entre les dues taxes, que giren entorn del 95%. A l'ensenyament secundari obligatori, les taxes netes d'escolaritat representen un alt nivell d'abandonament dels estudis. Si als 15 anys ja es comença a detectar un descens que ens situa quatre punts per sota de la mitjana de l'estat (el 93,2% davant el 97,5%), a partir d'aquesta edat la diferència s'accentua més.

La major part de les noves matriculacions es concentren a l'educació infantil i a la primària: continua la tendència a l'increment progressiu de matrícula de l'educació infantil i destaca l'augment accentuat de l'educació primària: 2.278 alumnes. Les xifres d'alumnat corresponents als ensenyaments d'ESO, batxillerat i cicles formatius mostren una tendència a l'alça: 200 alumnes més als nivells no obligatoris i aproximadament 600 alumnes més a l'ESO.

La relació entre la gestió pública i la privada és pràcticament la mateixa que el curs anterior: el 63,6% de l'oferta educativa és pública i el 36,4% és privada i concertada. Els centres privats concentren el 39,6% de l'alumnat de l'educació secundària obligatòria (el 1,7% menys que el curs anterior) i el 37,2% de l'alumnat de primària (el 0,7% menys que el curs anterior). La representació als cicles formatius és molt baixa respecte al conjunt de l'Estat: els centres privats representen només el 14,6% i el 10,3% de les matrícules dels cicles formatius de grau mitjà i els de grau superior, respectivament.

El creixement de la població estrangera als centres educatius de les Illes Balears del curs 2006-2007 fou del 10,7%, el més elevat de tot l'Estat, i molt per sobre de la mitjana nacional (6,5%). L'escola pública escolaritza més del 80% del total dels alumnes estrangers, de forma gairebé constant i a tots els nivells educatius, excepte en educació especial.

D'altra banda, a les Illes Balears van cursar estudis universitaris a la UIB i a les escoles i centres adscrits un total de 13.352 alumnes durant el curs 2006-2007, xifra que representa una pèrdua de l'1,15% del nombre d'alumnes. L'alumnat que va seguir els estudis a la UNED augmentà el 10,87% i a la UOC el 18,15%. En total més de 23.700 alumnes estan cursant estudis universitaris.

4.1.

EL SISTEMA ESCOLAR DE LES ILLES BALEARS

Dedicarem el primer subapartat a definir els aspectes més destacables del sistema educatiu de la comunitat autònoma de les Illes Balears. El segon subapartat tractarà exclusivament sobre l'alumnat estranger, ja que durant els darrers cursos la seva incorporació representa un canvi significatiu en l'organització i en els requeriments del sistema educatiu. Finalment, dedicam un tercer subapartat a comentar les principals novetats legislatives de la nostra comunitat autònoma.

4.1.1. LA SITUACIÓ EDUCATIVA A LES ILLES BALEARS

D'acord amb els darrers informes del Ministeri d'Educació i Ciència,²⁰ les principals problemàtiques del sistema educatiu espanyol són, entre d'altres, l'accés a l'educació infantil en la franja de 0-3 anys, el baix nivell de participació en educació secundària postobligatòria, l'elevat nivell de fracàs escolar, els problemes d'integració educativa de l'alumnat immigrant, la intensificació de les desigualtats entre centres públics i privats o les asimetries en la despesa pública en educació per alum-

20. Calero, J. (2006) *Equidad en educación: informe analítico del sistema educativo español*. Madrid: MEC-CIDE.

QUADRE III-40. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT PER NIVELLS EDUCATIUS I PER TITULARITAT. CURS 2004-05 / 2006-07

	Ensenyaments de règim general		CURS 2006-2007			
	2004-05	2005-06	Total	Públics	Concertats	Privats
Educació infantil	31.306	32.332	33.967	20.463	11.643	1.861
Educació primària	56.988	56.726	59.004	36.949	20.674	1.381
Educació especial	488	970	511	118	393	—
ESO	40.017	39.126	39.717	23.992	14.593	1.132
Batxillerat	10.885	10.742	10.952	8.054	2.350	548
Batxillerat a distància	855	982	291	291	—	—
Cicles formatius de grau mitjà (CFGM)	4.402	4.220	4.588	3.874	591	123
Cicles formatius de grau superior (CFGS)	2.420	2.099	2.251	2.026	138	87
PGS	842	784	926	833	93	—
TOTAL ensenyaments de règim general	148.203	147.981	152.207	96.600	50.475	5.132
Ensenyaments de règim especial	9.841	10.336	11.213	—	11.147	66

Font: Direcció General de Planificació i Centres de la Conselleria d'Educació i Cultura.

ne. Tenint en compte aquests indicadors de vulnerabilitat, el sistema educatiu de les Illes Balears ocupa un lloc desfavorable en relació amb la resta de comunitats autònomes. Al llarg d'aquest informe intentarem esbrinar les particularitats que el defineixen.

Atenent les dades d'escolarització facilitades per la Direcció General de Planificació i Centres de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, al sistema educatiu de les Illes Balears durant el curs 2006-2007 hi ha un balanç notablement positiu en relació amb el curs anterior. La xifra d'alumnes dels ensenyaments de règim

general del curs 2006-2007 representa un increment respecte al curs anterior de 4.226 alumnes.

A grans trets, en primer lloc i per illes, val a dir que l'increment de 4.226 alumnes es distribueix de la manera següent: 2.924 matriculacions corresponen a Mallorca, 294 a Menorca, 990 a Eivissa i 18 a Formentera. En segon lloc i per nivells educatius, del total de les noves matriculacions, 1.635 corresponen a l'educació infantil, 2.278 a l'educació primària, 591 a l'ESO, 210 a Batxillerat, 368 als cicles formatius de grau mitjà, 152 als de grau superior i 142 als programes de garantia social. (Vegeu el quadre III-40.)

Així doncs, la major part de les noves matriculacions es concentren a l'educació infantil i a la primària: continua la tendència a l'increment progressiu de la matrícula de l'educació infantil i destaca l'augment accentuat de l'educació primària: 2.278 alumnes. A més, les xifres d'alumnat corresponents als ensenyaments d'ESO, batxillerat i cicles formatius (de grau mitjà i superior) mostren una tendència a l'alça: 200 alumnes més als nivells no obligatoris i aproximadament 600 alumnes més a l'ESO.

En relació amb els programes de garantia social (PGS), hi ha un increment de 142 noves matrícules. En aquest nivell la presència d'alumnat estranger és molt alta: el 20,52% del total dels alumnes.

Quant a l'educació d'adults de caràcter formal, es comptabilitzen 398 matriculacions més que el curs passat. Una bona part d'aquest increment es correspon amb les 377 noves matriculacions als ensenyaments inicials de formació bàsica, concretament als cursos d'alfabetització. Continuant la tendència dels darrers cursos, les especialitats que aglutinen la major part de l'alumnat adult són l'educació secundària de persones adultes (3.176 alumnes) i les llengües espanyoles per a immigrants (3.234 alumnes). Val a dir que a la xifra total de l'alumnat adult s'hi inclouen també els alumnes dels ensenyaments de caràcter no formal, que el curs 2006-2007 representen un total de 5.273 alumnes, una xifra notablement inferior que el curs anterior (Vegeu el quadre III-41.)

D'acord amb la memòria socioeconòmica del CES estatal de 2006, la recuperació de la matrícula en ensenyaments de règim general no universitaris al conjunt d'Espanya es dona principalment a partir del curs 2002-2003, després d'un període de temps en què es produïren disminucions successives de la població escolar i sobretot als nivells inferiors. Aquest increment es deu a l'aportació de la població immigrant arribada a Espanya. D'acord amb aquesta tendència, a les Illes Balears, a les etapes d'escolarització obligatòria (educació primària i ESO), la incorporació d'alumnat estranger frena la tendència a la reducció provocada pel descens de la natalitat. La presència d'alumnat estranger en aquests nivells és important: 16,14% a primària i 14,55% a l'ESO. (Vegeu el quadre III-42.) Els estrangers han col·laborat de forma significativa a l'augment de la natalitat: «Segons estadístiques del Moviment Natural de la Població de l'INE, el 17,6% del total de nascuts a Espanya l'any 2005 té almenys un progenitor estranger. Durant els darrers anys, tant el volum de les darreres generacions com la creixent incorporació directa d'alumnat procedent de l'estranger han incidit en el creixement de l'educació infantil i ara assoliran ja a l'educació primària.»²¹

Pel que fa a la titularitat dels centres educatius, un aspecte destacable en relació amb altres comunitats autònomes és la presència de la gestió privada als ensenyaments obligatoris, principalment a l'ESO. (Vegeu el quadre III-43.) La relació entre la gestió pública i la privada és pràcticament

21. Consejo Económico y Social de España (2006). *Economía, trabajo y sociedad. Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral*. Madrid, CES ESPAÑA (p. 496). Es pot consultar a: <http://www.ces.es>.

**QUADRE III-41. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT MATRICULAT A ENSENYAMENTS D'ADULTS
DE CARÀCTER FORMAL I NO FORMAL. CURS 2000-01 / 2006-07**

	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07
							Taxa anual acumulativa 2000-01 / 2005-06
Ensenyaments inicials d'educació bàsica							
Alfabetització	325	445	421	495	486	470	7,66
Consolidació de coneixements	301	264	286	269	268	235	-4,83
Ensenyament per a l'obtenció graduat escolar							
Presencial	528	605	—	—	—	—	—
Distància	128	231	—	—	—	—	—
Educació Secundària per a persones adultes							
Presencial	1.285	1.566	1.954	2.294	2.546	2.535	14,56
Distància	320	420	390	494	576	713	17,38
Preparació proves lliures i d'accés a altres ensenyaments							
Preparació proves lliures graduat secundària	—	—	29	133	82	144	—
Preparació prova d'accés a la Universitat	268	347	309	349	344	352	5,60
Preparació de proves FPI	1.116	1.094	—	—	—	—	—
Preparació prova d'accés CFGM	3	10	3	33	106	66	85,56
Preparació prova d'accés CFGS	86	231	400	449	510	537	44,24
Ensenyament de llengües							
Llengua castellana per a Immigrants	1.001	1.039	1.192	1.102	1.077	1.243	4,43
Llengua catalana	1.271	2.062	2.844	1.893	1.881	1.868	8,00
Altres ensenyaments tècnics professionals	112	123	88	144	114	90	-4,28
Total ensenyament de caràcter formal	6.744	8.437	7.916	7.655	7.990	8.253	4,12
Total ensenyament de caràcter no formal	3.808	6.264	6.155	*	5.949	6.726	9,98
TOTAL	10.552	14.701	14.071	*	13.939	14.979	7,26

* Dades no disponibles al MECD.

Font: MECD. Estadístiques dels Ensenyaments no Universitaris. Resultats definitius i dades d'avançament de curs 2006/07.

**QUADRE III-42. ALUMNAT TOTAL I ESTRANGER PER NIVELLS EDUCATIUS.
(CURSOS DE 2003-04 A 2006-07)**

	2003-2004			2004-2005		
	Total alumnat	Estrangers	% Estrangers	Total alumnat	Estrangers	% Estrangers
Educació infantil	29.994	3.098	10,32	31.306	3.141	10,03
Educació primària	57.166	6.771	11,84	56.988	7.556	13,25
Educació especial	509	47	9,23	488	44	9,01
ESO (primer i segon cicle)	40.300	3.998	9,92	40.017	4.508	11,26
Batxillerat (LOGSE)	11.706	535	4,57	11.740	665	5,66
Cicles formatius de FP	6.478	236	3,64	6.824	335	4,90
Prog. garantia social	803	171	21,29	842	131	15,55
Total	146.956	14.856	10,10	148.205	16.380	11,05

	2005-2006			2006-2007		
	Total alumnat	Estrangers	% Estrangers	Total alumnat	Estrangers	% Estrangers
Educació infantil	32.332	3.297	10,19	33.967	3.311	9,75
Educació primària	56.726	8.719	15,37	59.004	9.462	16,04
Educació especial	970	63	6,49	511	75	14,68
ESO (primer i segon cicle)	39.126	5.124	13,09	39.717	5.778	14,55
Batxillerat (LOGSE)	11.724	708	6,03	11.243	873	7,76
Cicles formatius de FP	6.319	507	8,02	6.839	562	8,22
Prog. garantia social	784	131	16,70	926	191	20,63
Total	147.981	18.549	12,53	152.207	20.252	13,31

Font: MECD. Estadístiques dels Ensenyaments no Universitaris. Resultats definitius i dades d'avançament de curs 2006/07.

**QUADRE III-43. EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE L'ALUMNAT A CENTRES PÚBLICS ALS
ENSENYAMENTS DE RÈGIM GENERAL (ESTATAL I DE LA CAIB). CURSOS 2004/05-2006-07**

	2004-05	2005-06	2006-07
Total centres públics			
Estatal	67,6	67,5	67,5
Balears (Illes)	63,0	63,4	63,6
Infantil total			
Estatal	64,8	64,5	64,2
Balears (Illes)	60,2	60,1	60,5

Continua

QUADRE III-43. EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE L'ALUMNAT A CENTRES PÚBLICS ALS ENSENYAMENTS DE RÈGIM GENERAL (ESTATAL I DE LA CAIB). CURSOS 2004/05-2006-07

	2004-05	2005-06	2006-07
Primer Cicle			
Estat	42,6	43,2	43,2
Balears (Illes)	40,8	44,9	48,2
Segon Cicle			
Estat	68,5	68,4	68,3
Balears (Illes)	62,0	61,7	61,9
E. Primària			
Estat	66,7	66,8	67,1
Balears (Illes)	61,7	62,1	62,8
ESO			
Estat	66,3	66,4	66,4
Balears (Illes)	59,2	59,7	60,4
Batxillerat			
Estat	74,2	73,8	73,1
Balears (Illes)	74,6	74,6	73,5
CFGM			
Estat	73,3	73,5	73,7
Balears (Illes)	84,3	85,5	84,4
CFGS			
Estat	76,9	77,7	77,8
Balears (Illes)	90,0	90,5	89,7
PGS			
Estat	68,5	68,5	68,6
Balears (Illes)	90,0	88,7	85,5
E. Especial			
Estat	51,9	53,0	53,7
Balears (Illes)	21,3	20,6	23,1

Font: MECD. Estadístiques dels Ensenyaments no Universitaris. Sèries temporals per comunitat autònoma (dades avançament del curs 2006/07).

la mateixa que el curs anterior: el 63,6% de l'oferta educativa és pública i el 36,4% és privada. Mantenint la tendència dels darrers cursos, l'oferta pública al conjunt de l'Estat és quatre punts superior a l'oferta

pública de la comunitat autònoma. Els centres privats concentren el 39,6% de l'alumnat de l'ESO (l'1,7% menys que el curs anterior) i el 37,2% de l'alumnat de primària (el 0,7% menys que el curs anterior).

QUADRE III-44. NOMBRE MITJÀ D'ALUMNES PER UNITAT/GRUP, PER ENSENYAMENT (ESTATAL I DE LA CAIB). CURS 2006-07

	Ed. infantil primer cicle	Ed. infantil segon cicle	Ed. primària (1)	Ed. especial (2)	ESO	Batxillerat (3)	CF grau mitjà (3)	CF grau superior (3)	Prog. garantia social
Total centres									
Estatal	13,8	21,3	20,8	5,6	24,5	24,1	18,0	17,9	11,8
Balears (Illes)	14,2	22,9	20,7	5,0	24,0	24,3	17,0	14,5	12,7
Centres públics									
Estatal	13,1	20,3	19,5	5,2	23,7	23,9	18,1	18,0	11,6
Balears (Illes)	13,2	21,5	18,5	5,9	22,4	23,8	16,7	14,4	12,6
Centres privats									
Estatal	14,4	23,8	24,1	6,1	26,3	24,3	17,9	17,6	12,2
Balears (Illes)	15,3	25,6	26,1	4,8	27,0	25,6	18,7	15,2	13,4

1. Unitats amb alumnat d'ed. infantil i ed. primària. També inclou unitats d'ed. primària amb alumnat de primer cicle d'ESO.

2. Inclou les unitats de centres específics i les aules d'ed. especial en centres ordinaris.

3. Règim ordinari.

Font: MECD. Estadístiques dels Ensenyaments no Universitaris. Sèries temporals per Comunitat Autònoma (dades avançament).

Mentrestant, la representació als cicles formatius és molt baixa respecte al conjunt de l'estat: els centres privats representen només el 14,6% i el 10,3% de les matrícules dels cicles formatius de grau mitjà i de grau superior, respectivament.

El nombre mitjà d'alumnes per unitat a l'ensenyament obligatori continua sent superior als centres privats que als centres públics, principalment als grups de l'educació infantil de primer cicle (15,3 alumnes als centres privats i 13,2 als públics), a l'educació infantil de segon cicle (25,6 respecte de 21,5 als públics), a l'educació primària (26,1 respecte de 18,5 als públics) i a l'ESO (27,0 respecte de 22,4

dels centres públics). Encara així, tot i que es manté aquesta diferència entre centres públics i privats, les ràtios a tots els centres mostren una tendència a la baixa. Respecte al curs 2004-2005 les variacions són les següents: a infantil de primer cicle les ràtios han disminuït tant a centres públics com privats (el 0,5 i l'1,2, respectivament); a primària les ràtios han minvat tant als públics com als privats (el 2,9 i el 0,3, respectivament); a l'ESO les ràtios també baixen als centres públics i als privats (el 0,9 i el 0,7, respectivament). Només al nivell d'infantil de segon cicle les ràtios s'han incrementat tant als públics com als privats (el 0,4 i el 0,5, respectivament). (Vegeu el quadre III-44.)

QUADRE III-45. TAXA NETA D'ESCOLARITAT PER EDATS (ESTATAL I DE LA CAIB). CURS 2005/2006							
	2 anys	3 anys	4 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Estat	29,9	96,0	96,9	97,5	87,9	75,7	38,0
Balears (Illes)	15,7	88,9	94,5	93,2	77,8	61,0	30,5

Font: MECD. Estadístiques de l'educació a Espanya. Sèries temporals per comunitat autònoma.

Quant a les taxes netes d'escolaritat,²² cal dir que a totes les edats els percentatges també es troben per sota de les taxes estatals. Les diferències són molt significatives, principalment als nivells d'infantil i de secundària. (Vegeu el quadre III-45.) A l'educació infantil les baixes taxes són conseqüència, principalment, de la no obligatorietat d'aquests nivells, de l'opció freqüent de la cura dels infants dins de la mateixa llar i de la insuficiència de recursos públics existents. En aquest nivell educatiu, el grup d'edat amb el nivell més baix d'escolaritat és el format pels nins i les nines de 2 anys. En aquesta edat, mentre que la taxa neta d'escolaritat a l'Estat espanyol és del 29,9%, a les Illes Balears és del 15,7%. A mesura que avança l'edat, els percentatges van igualant-se amb les taxes estatals i es mantenen lleugerament per sota: a 3 anys, mentre que a l'Estat espanyol és del 96%, a Balears és del 88,9%; a 4 anys, la diferència és inferior i només hi ha dos punts entre aquestes taxes, que giren entorn del 95%.

A l'educació secundària, les taxes netes d'escolaritat representen l'alt nivell d'abandonament dels estudis. Si a 15 anys, tot i que l'escolaritat és obligatòria, ja es comença a detectar un descens que ens situa 4 punts

per sota de la mitjana de l'Estat (93,2% davant el 97,5%), a partir d'aquest edat aquesta diferència s'accentua més:

- Només el 77,8% dels joves de 16 anys de les Balears estan escolaritzats, el 10% menys que al conjunt d'Espanya.
- Només el 61% dels joves de 17 anys estudien, el 14,7% menys que a Espanya.
- Només el 30,5% dels joves de 18 anys estudien, el 7,5 menys que a Espanya.

Un indicador que ens aporta més informació sobre la situació de l'escolaritat és la taxa d'idoneïtat en l'edat de cursar els estudis. Aquesta taxa és el percentatge d'alumnat de l'edat considerada que es troba matriculada al curs teòric corresponent a aquesta edat. En relació amb les taxes d'idoneïtat a les Illes Balears, a tots els nivells educatius obligatoris, aquestes es troben per sota de les taxes estatals. A partir dels 10 anys, els alumnes de les Illes cursen menys (entre un 6 i un 8% menys) els estudis que teòricament corresponen a la seva edat que a la resta de l'Estat. Aquestes diferències s'accentuen més en el cas dels nins, que, a tots els nivells, tenen taxes d'idoneïtat inferiors a les

22. La taxa neta d'escolaritat és la relació percentual entre l'alumnat d'una determinada edat i la població d'aquesta edat. Pel càlcul de les taxes netes que es presenten al quadre III-45, s'han utilitzat les projeccions de població al cens de 2001 i les estimacions intercensals 1991-2000 de l'INE.

QUADRE III-46. TAXA D'IDONEÏTAT EN L'EDAT DE CURSAR ELS ESTUDIS PER SEXE (ESTATAL I DE LA CAIB). CURSOS 2004/05 - 2006/07

	2004-05	2005-06	2004-05	2005-06	2004-05	2005-06	2004-05	2005-06	2004-05	2005-06
	8 anys		10 anys		12 anys		14 anys		15 anys	
Ambdós sexes										
Estatal	93,9	94,3	90,1	90,2	84,3	84,2	68,8	66,0	58,4	57,7
Balears (Illes)	91,2	91,2	84,3	84,4	76,4	76,1	62,8	60,2	51,7	51,3
Homes										
Estatal	92,9	93,4	88,5	88,7	81,6	81,5	63,1	60,2	52,2	51,5
Balears (Illes)	90,2	90,0	82,5	81,7	72,1	72,9	57,4	53,8	45,9	44,7
Dones										
Estatal	95,0	95,2	91,7	91,7	87,2	87,1	74,8	72,2	64,9	64,1
Balears (Illes)	92,2	92,4	86,2	87,3	80,8	79,5	68,5	67,0	57,9	58,3

Font: MECD. Estadístiques dels Ensenyaments no Universitaris. Sèries temporals per comunitat autònoma.

nines. Algunes dades que exemplifiquen aquesta situació durant el curs 2006-2007 són les següents: (Vegeu el quadre III-46.)

- Només el 53,8% dels al·lots de 14 anys (el 67,0% de les al·lotes) cursen els estudis que els corresponen, i ha baixat la taxa respecte al curs anterior en 3,6 punts (1,5 en el cas de les al·lotes).
- Només el 44,7% dels al·lots de 15 anys (el 58,3% de les al·lotes) cursen els estudis que els corresponen, i ha baixat la taxa respecte al curs anterior en 1,2 punts (i s'ha incrementat en 0,4 punts en el cas de les al·lotes).

A l'alt nivell de retard i d'abandonament escolar a l'educació secundària, s'hi sumen el baix nivell de participació en educació

secundària no obligatòria i el baix nivell de promoció, tant a l'ESO com al batxillerat. Atenent les dades de promoció elaborades pel Ministeri d'Educació i Ciència podem fer una anàlisi de l'evolució de les taxes brutes de població que han finalitzat els estudis de l'ESO i de batxillerat²³ entre els cursos 2000-2001 i 2004-2005. La variació interanual sol ser negativa a tots els nivells. Vegem-ne els trets més significatius: (Vegeu el quadre III-47.)

- Hi ha una reducció sostinguda tant en l'àmbit estatal com a les Illes Balears.
- De manera constant i a tots els cursos, hi ha una diferència entre Espanya i Balears de 5 a 9 punts a l'ESO, i de 10 a 14 punts als estudis de batxillerat.

23. La taxa bruta de població que finalitza és la relació percentual entre l'alumnat, de totes les edats, que finalitza un ensenyament i la població de l'«edat teòrica» de començament del darrer curs de l'ensenyament.

QUADRE III-47. EVOLUCIÓ DE LA TAXA BRUTA DE POBLACIÓ QUE FINALITZA ESO (GRADUAT EN SECUNDÀRIA) I BATXILLERAT PER SEXE (ESTATAL I DE LA CAIB). CURS 2000/01-2004/05

	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	2004-05
ESO					
Ambdós sexes					
Estatal	73,4	71,1	71,3	71,5	70,4
Balears (Illes)	64,5	66,5	63,2	62,8	61,8
Homes					
Estatal	66,2	63,8	64,2	64,2	63,7
Balears (Illes)	57,9	59,2	56,6	55,7	55,9
Dones					
Estatal	80,9	78,8	78,8	79,3	77,5
Balears (Illes)	71,4	74,3	70,2	70,2	68,0
BATXILLERAT					
Ambdós sexes					
Estatal	46,8	45,1	46,1	44,9	44,4
Balears (Illes)	35,2	35,1	32,3	32,0	30,1
Homes					
Estatal	39,9	37,5	38,0	36,7	36,7
Balears (Illes)	28,7	27,6	25,2	25,3	25,2
Dones					
Estatal	54,1	53,2	54,7	53,6	52,5
Balears (Illes)	42,0	43,0	39,8	39,1	35,2

Font: MECD. Estadístiques dels Ensenyaments no Universitaris. Sèries temporals per comunitat autònoma.

- En tots els cursos, tant a Espanya com a les Illes Balears, les al·lotes mostren taxes de promoció més altes que els al·lots.
- Les diferències més destacables són entre homes i dones al batxillerat, tant a Espanya com a les Illes.

La tendència a la baixa als nivells de promoció als ensenyaments secundaris i l'abandonament primerenc dels estudis són aspectes que, en matèria educativa, la

Comissió Europea té en compte de forma específica. D'acord amb les conclusions del Consell Europeu de Lisboa de 2000, les recomanacions d'aquesta institució s'orienten cap a mesures adreçades als col·lectius que, ja sigui per motius socioeconòmics, familiars o ètnics, tenen més risc d'abandonar prematurament la seva educació i formació. Concretament, es recomana la inserció primerenca als nivells preobligatoris de l'educació infantil.²⁴

24. Consejo Económico y Social de España (2006). *Economía, trabajo y sociedad. Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral*, Madrid, CES ESPAÑA. Es pot consultar a: <http://www.ces.es>.

4.1.2. L'ESCOLARITZACIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER

Tal com hem anant veient al llarg dels darrers anys al conjunt de l'Estat, la immigració té uns trets nous i característics, els quals és important conèixer i analitzar, com a fenomen social total, del qual l'escolarització és una part. L'important augment de l'escolarització de l'alumnat immigrant en els darrers deu anys —i de manera molt important en els darrers sis—, i els seus trets característics, té importants repercussions sobre el conjunt del sistema educatiu a diferents nivells que és important conèixer per les importants conseqüències d'aquesta realitat en la construcció del sistema educatiu, en les pràctiques educatives i en els nous ciutadans. Aquestes dades, doncs, ens han de servir, a més, per reflexionar sobre el model d'escola i el model de societat que volem.

Fent una mirada retrospectiva sobre l'escolarització d'alumnat immigrant en els darrers deu anys en els ensenyaments no universitaris, el nombre d'alumnat escolaritzat ha estat molt important, sobretot pel que fa a la seva ràpida evolució en un perí-

ode molt curt de temps. Al conjunt de l'Estat i durant el curs 1996-1997, hi havia 63.044 alumnes escolaritzats als ensenyaments no universitaris de règim general. El curs 2005-2006, el nombre d'alumnes a aquests mateixos ensenyaments fou de 529.461 alumnes.²⁵ Així, per cada mil alumnes en deu anys s'ha passat de 8,3 alumnes estrangers el curs 1996-1997 a 74,0 alumnes estrangers el curs 2005-2006.²⁶ El nombre d'alumnat escolaritzat gairebé s'ha multiplicat per més de vuit, i ha incidit sobre el conjunt de totes les comunitats autònomes. En el cas de les Illes Balears, l'evolució de l'alumnat estranger presenta una evolució progressiva una mica menys elevada que en els tres cursos anteriors, de manera que el curs 1996-1997 hi havia 2.207 alumnes estrangers escolaritzats als estudis no universitaris i el curs 2005-2006 n'hi havia 19.161; és a dir gairebé s'ha multiplicat per més de vuit. En termes comparatius amb la resta de comunitats autònomes, el percentatge d'alumnat estranger a les Illes Balears el curs 2005-2006 fou del 12,2%, el més elevat de tot l'Estat, i molt per sobre de la mitjana nacional (7,4%).²⁷ (Vegeu el quadre III-48.)

QUADRE III-48. PERCENTATGE D'ALUMNAT ESTRANGER PER CA. CURS 2005-06	
	2005-2006 (%)
Illes Balears	12,2
Madrid	11,4
La Rioja	11,2
Murcia	10,3

Continua

25. Ministerio de Educación y Ciencia (2006). *Avances Curso 2005-2006. Series de alumnado extranjero*. Madrid: Secretaría General Técnica. Subdirección General de Información y Publicaciones.

26. Ministerio de Educación y Ciencia (2007). *Avances Curso 2006-2007. Series de alumnado extranjero*. Madrid: Secretaría General Técnica. Subdirección General de Información y Publicaciones.

27. Ministerio de Educación y Ciencia (2006). *Datos básicos de la educación en España en el curso 2006/2007*. Madrid: Secretaría General Técnica. Subdirección General de Información y Publicaciones.

QUADRE III-48. PERCENTATGE D'ALUMNAT ESTRANGER PER CA. CURS 2005-06	
	2005-2006 (%)
Comunitat Valenciana	9,9
Navarra	8,8
Catalunya	10,2
Aragó	8,6
Illes Canàries	7,5
Espanya	7,4
Castella-la Manxa	6,0
Melilla	5,2
Cantàbria	4,6
Castella i Lleó	4,8
Andalusia	4,2
País Basc	4,0
Astúries	3,1
Galícia	2,4
Extremadura	2,1
Ceuta	1,6

Font: Ministeri d'Educació i Ciència. Dades i xifres del curs 2006-2007.

Segons les dades de la Direcció General de Planificació i Centres de la Conselleria d'Educació i Cultura, el curs 2006-2007 ha el creixement de la població estrangera als centres educatius de les Illes estat del 10,72% (incloent-hi les dades de l'ensenyament de règim especial). Segons les dades procedents d'aquesta mateixa font, el percentatge d'alumnat estranger escolaritzat a primària respecte al total de la població escolaritzada fou del 15,37% el curs 2005-2006 i del 16,04% el curs 2006-2007. Per la seva banda, el percentatge d'alumnat estranger escolaritzat a l'educació secundària obligatòria fou del 13,09% el curs 2005-2006 i del 14,55% el curs 2006-2007.

Per illes, els percentatges d'alumnes estrangers escolaritzats a l'educació primària el curs 2006-2007 són el 15,65% a Mallorca, el 14,44 a Menorca, el 19,93 a Eivissa i el 20,19 a Formentera. Per la seva banda i pel que fa a l'escolarització d'alumnat estranger a l'educació secundària, les dades en percentatges van ser les següents: el 14,37% a Mallorca, el 12,82% a Menorca, el 16,91% a Eivissa i el 17,31% a Formentera. (Vegeu els quadres III-49 i III-50.)

Tenint en compte una perspectiva evolutiva en el conjunt de les Illes Balears des del curs 2003-2004 al 2006-2007, l'augment d'alumnat estranger ha estat constant (del 10,10% el curs 2003-2004 al 13,31% el

QUADRE III-49. ALUMNAT MATRICULAT PER NIVELLS EDUCATIUS I PER IL·LES. CURS 2005-06 I 2006-2007															
Règim general	Mallorca			Menorca			Eivissa			Formentera			Total		
	2005- 2006	2006- 2007	Diferència	2005- 2006	2006- 2007	Diferència	2005- 2006	2006- 2007	Diferència	2005- 2006	2006- 2007	Diferència	2005- 2006	2006- 2007	Diferència
EI	25.197	26.479	1.282	3.815	3.929	114	3.086	3.334	248	234	225	-9	32.332	33.967	1.635
EP	45.231	46.851	1.620	5.130	5.392	262	5.960	6.360	400	405	401	-4	56.726	59.004	2.278
EE	878	458	-420	34	14	-20	58	33	-25	—	6	6	970	511	-459
ESO	31.386	31.768	382	3.342	3.274	-68	4.140	4.392	252	258	283	25	39.126	39.717	591
Batxillerat	8.753	8.875	122	785	786	1	1.163	1.240	77	41	51	10	10.742	10.952	210
Batx. distància	694	—	-694	83	76	-7	205	215	10	—	—	—	982	291	-691
CFGM	3.204	3.552	348	557	563	6	433	457	24	26	16	-10	4.220	4.588	368
CFGS	1.715	1.886	171	154	150	-4	228	213	-15	2	2	0	2.099	2.251	152
PGS	590	703	113	118	128	10	76	95	19	—	—	—	784	926	142
TOTAL	117.648	120.572	2.924	14.018	14.312	294	15.349	16.339	990	966	984	18	147.981	152.207	4.226
Règim especial	7.863	8.707	844	856	911	55	1.548	1.478	-70	99	117	18	10.336	11.213	877

Font: Direcció General de Planificació i Centres de la Conselleria d'Educació i Cultura.

QUADRE III-50. ALUMNAT ESTRANGER A BALEARS. CURS 2006-07

ILLA	Ed. infantil	Ed. primària	ESO	Batxillerat	Cicles GM	Cicles GS	Règim especial	Ed. Especial	Garantia social	Total/illa
Mallorca	2.435	7.334	4.566	650	264	178	1.090	70	143	16.730
Menorca	308	779	420	35	34	7	35	1	28	1.647
Eivissa	525	1.268	743	184	48	30	176	3	20	2.997
Formentera	43	81	49	4	1		10	1		189
Total/Ensenyamt	3.311	9.462	5.778	873	347	215	1.311	75	191	21.563

Nota: L'apartat ESO no inclou ESO per a adults.

L'apartat de batxillerat inclou el nocturn, i també a distància.

Els apartats de cicles GM i de cicles GS inclouen tots els cicles (adults també) a excepció dels d'arts plàstiques, que figuren dins Règim especial.

Font: Direcció General de Planificació i Centres.

curs 2006-2007), particularment a l'educació primària (del 11,84% el curs 2003-2004 al 16,04% el curs 2006-2007) i a l'educació secundària obligatòria (del 9,92% el curs 2003-2004 al 14,55% el curs 2006-2007). (Vegeu el quadre III-42.)

D'acord amb les dades de la Direcció General de Planificació i Centres del curs 2006-2007, el darrer *Boletín CIDE* (2005)²⁸ i els números anteriors, en el nostre país l'escolarització d'aquest alumnat s'ha dut a terme fonamentalment en els centres de titularitat pública. Aquesta mateixa realitat també s'ha produït a les Illes Balears,²⁹ i també l'increment constant del nombre d'alumnes escolaritzats als diferents nivells educatius. (Vegeu el quadre III-42.) El curs 2005-2006 continua aquesta concentració d'estrangers als centres públics: del total dels 19.161 alumnes estrangers, 15.643 foren escolaritzats a l'escola pública i 3.518 en centres privats.

D'acord amb les dades recollides, l'escola pública escolaritza més del 80% del total d'alumnes estrangers escolaritzats, de manera gairebé constant i a tots els nivells educatius excepte en l'educació especial. (Vegeu el quadre III-51.)

Analitzant la informació estatal per nivells educatius (CIDE, 2005), i comparant les dades de les Illes Balears dels quatre darrers cursos —2003-2004, 2004-2005, 2005-2006 i 2006-2007— del total d'alumnat i dels alumnes estrangers (Vegeu el quadre III-42.), es pot veure que: el major nombre d'alumnat estranger assisteix a l'educació primària (16,04%), l'educació secundària obligatòria (14,55%) i l'educació infantil (9,75%), i augmenta el nombre d'alumnat estranger de manera constant a tots els nivells (excepte a l'educació infantil el curs 2006-2007) i de forma més important a l'educació primària i a l'educació secundària obligatòria.

28. Ministerio de Educación y Ciencia. Centro de Investigación y Documentación Educativa. (julio, 2005) «El alumnado extranjero en el sistema educativo español (1994-2005)». *Boletín CIDE de Temas Educativos*, número 14.

29. Com ja s'ha anat recollint en les memòries del CES de tots els anys anteriors. Palma: CES.

**QUADRE III-51. ALUMNAT ESTRANGER PER NIVELL EDUCATIU I TITULARITAT DEL CENTRE.
CURS 2006-07**

	TOTAL	Ed. infantil	Ed. primària	Ed. especial	ESO	Batxillerat	Cicles format. de FP	Prog. garantia social	Ens. artístiques	Ens. d'idiomes	Ens. esportives
Total Espanya	608.040	104.014	261.583	2.393	168.824	25.382	23.389	5.975	2.936	13.533	11
Públics	501.916	84.947	219.091	1.563	136.261	21.242	18.269	4.267	2.742	13.533	1
Privats	106.124	19.067	42.492	830	32.563	4.140	5.120	1.708	194	0	10
% Públics	83	82	84	65	81	84	78	71	93	100	
Total I. Balears	21.751	3.661	9.593	75	5.778	873	535	191	90	955	0
Públics	17.955	2.920	7.947	18	4.629	747	468	181	90	955	0
Privats	3.796	741	1.646	57	1.149	126	67	10	0	0	0
% Públics	83	80	83	24	80	86	87	95	100	100	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Ministeri d'Educació i Ciència. Alumnat Estranger. Resultat per comunitat autònoma. Avançaments del curs 2006-2007.

Tot i que en termes absoluts el nombre d'alumnes no és gaire important, cal destacar la presència del 20,63% d'alumnat estranger en els programes de garantia social, percentatge més elevat que el que reflecteix la seva presència a la formació professional (8,22%) i al batxillerat (7,76%).

D'acord amb aquestes dades, del total d'alumnes escolaritzats a l'ensenyament obligatori —97.466 alumnes el curs 2003-2004, 97.005 alumnes el curs 2004-2005, 95.852 el curs 2005-2006 i 98.721 el curs 2006-2007— 10.769 alumnes el curs 2003-2004, 12.064 el

curs 2004-2005, 13.843 el curs 2005-2006 i 15.240 el curs 2006-2007 són estrangers; és a dir el 11,04%, el 12,43%, el 14,44% i el 15,43%, respectivament. L'increment interanual de l'alumnat estranger també reflecteix aquesta important evolució constant en si mateixa i respecte a les dades globals de la població autòctona. El nombre d'alumnes estrangers per cada 1.000 alumnes matriculats a l'educació infantil, a l'educació primària i a l'educació secundària obligatòria és molt superior a la mitjana nacional. (Vegeu el quadre III-52.)

QUADRE III-52. NOMBRE D'ALUMNES ESTRANGERS PER 1.000 ALUMNES MATRICULATS A ED. INFANTIL, ED. PRIMÀRIA I ESO. CURS 2005-06

	Educació infantil (1)			Educació primària			ESO		
	Total	C. públics	C. privats	Total	C. públics	C. privats	Total	C. públics	C. privats
Espanya	63,5	80,6	32,5	91,9	114	47,5	79,4	96	46,6
I. Balears	100,1	136,3	45,5	151,2	201,1	69,2	124,1	158,3	74,2

1. Per al càlcul de la taxa d'ed. infantil no s'ha tingut en compte l'alumnat de primer cicle, ja que no es disposa d'aquesta informació per a l'alumnat estranger.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri d'Educació i Ciència.

QUADRE III-53. DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL DE L'ALUMNAT ESTRANGER PER ÀREES GEOGRÀFIQUES DE PROCEDÈNCIA. CURS 2005-06

	Europa				Amèrica						
	Total	Total	UE	Resta	Àfrica	Nord	Central	Sud	Àsia	Oceania	No consta
Espanya	529.461	100%	13,7	13,6	19,5	1,0	3,6	43,5	4,8	0,1	0,2
Illes Balears	19.161	100%	22,8	7,6	17,5	0,7	2,9	44,8	3,6	0,1	0,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri d'Educació i Ciència.

Pel que fa a la procedència geogràfica de l'alumnat, el que procedeix d'Amèrica del Sud és el més nombrós en el sistema educatiu espanyol, i també en el sistema educatiu de les Illes Balears, amb percentatges una mica més elevats en el nostre cas. S'observa una davallada entorn d'un punt a l'àmbit nacional i de les Illes Balears el curs 2005-2006 respecte del curs anterior.³⁰ El següent grup més nombrós d'alumnes procedeix de la Unió Europea, amb un percentatge de nou punts per sobre dels percentatges estatals, i sis punts més baix pel que fa a la «resta d'Europa»; i a Balears, amb percentatges similars en el cas de la Unió Europea i gai-

rebé un punt més elevat en el cas de la «resta d'Europa», respecte del curs anterior. El tercer gran grup procedeix del nord d'Àfrica, amb un percentatge dos punts inferior a l'estatal, i amb percentatges similars als del curs passat a les Illes Balears. (Vegeu el quadre III-53.)

La distribució d'aquest alumnat estranger per àrea geogràfica de procedència i titularitat del centre, (Vegeu el quadre III-54.) reflecteix que el grup majoritari d'alumnes estrangers, 8.589 alumnes a les Illes Balears, procedeix d'Amèrica del Sud. Com queda recollit, (Vegeu el quadre III-55.) els països de procedència són princi-

QUADRE III-54. DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT ESTRANGER PER ÀREA GEOGRÀFICA DE PROCEDÈNCIA I PER TITULARITAT DEL CENTRE. CURS 2005-06

	Europa				Amèrica						
	Total	UE	Resta	Àfrica	Nord	Central	Sud	Àsia	Oceania	No consta	
Espanya	529.461	72.341	72.167	103.112	5.537	19.013	230.381	25.329	280	1.301	
Pública	434.758	55.393	61.965	92.238	3.280	14.812	187.282	18.413	187	1.188	
Privada	94.703	16.948	10.202	10.874	2.257	4.201	43.099	6.916	93	113	
I. Balears	19.161	4.370	1.452	3.347	139	554	8.589	698	12	0	
Pública	15.643	3.595	1.187	2.800	107	404	6.961	577	12	0	
Privada	3.518	775	265	547	32	150	1.628	121	0	0	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri d'Educació Cultura i Ciència. Avançaments dels cursos 2005-2006.

30. Recollit en la MEMÒRIA DEL CES de 2006. Palma: CES.

QUADRE III-55. ALUMNAT ESTRANGER PER PAÍS/ÀREA GEOGRÀFICA DE NACIONALITAT. CURS 2005-06

Unió Europea	4.370	Àfrica	3.347	Amèrica del Sud	8.589
Alemanya	1.501	Argèlia	67	Argentina	2.092
Bèlgica	72	Guinea Equatorial	25	Bolívia	431
França	245	Marroc	2.957	Brasil	259
Holanda	157	Altres països d'Àfrica	298	Xile	415
Itàlia	536	Amèrica del Nord	139	Colòmbia	1.533
Portugal	114	Canadà	19	Equador	2.699
Regne Unit	1.269	Estats Units	74	Perú	190
Suècia	63	Mèxic	46	Uruguay	761
Altres països de la UE	231	Amèrica Central	554	Veneçuela	180
Resta d'Europa	1.452	Cuba	219	Altres països d'Amèrica del Sud	29
Bulgària	487	República Dominicana	283	Àsia	698
Lituània	13	Altres països d'Amèrica Central	52	Xina	394
Polònia	169		8.080	Filipines	146
Rumania	450			Índia	65
Rússia	211			Pakistan	6
Suïssa	85			Altres països d'Àsia	87
Ucraïna	133			Oceania	12
Altres països Europa	86			No consta país	0
Resta d'Europa	1.452				
TOTAL		19.161			

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri d'Educació Cultural i Ciència. Avançaments dels cursos 2005-2006.

palment l'Equador, l'Argentina i Colòmbia; 4.370 de la Unió Europea, principalment Alemanya, resta d'Europa i Regne Unit; i 3.347 d'Àfrica, principalment del Marroc. Els continents de procedència amb menys alumnes són Amèrica del Nord i Oceania, amb percentatges semblants als estatals. No obstant això i d'acord amb les dades de la Direcció General de Planificació i

Centres i amb les dades del Ministeri d'Educació i Ciència, en ambdós casos de 2006-2007, l'alumnat de la Unió Europea experimenta una important pujada a causa de la incorporació a aquest grup dels nous països que s'hi ha incorporat, Bulgària i Romania, augment que ja s'observa en les dades del curs 2005-2006, respecte del curs anterior.

Un altre aspecte que cal tenir en compte es refereix a la diversitat de l'alumnat estranger pel que fa als països de procedència. Segons les dades de la Direcció General de Planificació i Centres, els cursos 2005-2006 i 2006-2007 hi havia 119 i 126 nacionalitats, respectivament. Encara tenint en compte aquesta àmplia diversitat, la major part d'alumnat estranger procedeix de països en desenvolupament.³¹

Tal com també es recull en l'Informe España 2007 de la Fundación Encuentro (a partir de l'INE padró 2006), l'any 1996 pràcticament la meitat de la població estrangera resident a Espanya pertanyia al primer món. L'any 2006, els ciutadans d'aquests països superen el 25% del total dels estrangers residents.

La distribució de l'alumnat estranger segons la titularitat del centre i la distribució per illes i per municipis són qüestions que s'han de tenir en compte respecte a la planificació i l'organització educativa, al suport al professorat i a les famílies i els programes que s'han de dur a terme. L'alta concentració d'estudiants immigrants en la xarxa pública i en determinats territoris i centres concrets requereix sens dubte de l'adopció de mesures per evitar processos de marginació d'aquests centres i alumnes. Així mateix, també seria important afavorir una distribució equilibrada dels estudiants estrangers en el conjunt de la xarxa de centres públics i concertats.

4.1.3. EL TREBALL LEGISLATIU DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

En l'àmbit estatal, destaca l'aprovació de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (BOE núm. 106, de 4 de maig). Aquesta llei deroga expressament la Llei 14/1970, de 4 d'agost, general de l'educació; la Llei orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu; la Llei 24/1994, de 12 de juliol, per la qual s'estableixen normes sobre concursos de provisió de llocs de treball per a funcionaris docents; la Llei orgànica 9/1995, de 20 de novembre, de participació, avaluació i govern dels centres docents, i la Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació.

En l'àmbit autonòmic, cal esmentar l'aprovació de la Llei 4/2006, de 30 de març, d'educació i formació permanents de persones adultes de les Illes Balears (BOIB núm. 50, de 6 d'abril), comentada en la MEMÒRIA DEL CES DE 2005, i destaca, a més, per la seva rellevància, l'aprovació de les normes reglamentàries següents:

- Decret 112/2006, de 29 de desembre, de qualitat de la convivència en els centres docents sostinguts amb fons públics de la comunitat autònoma de les Illes Balears. (BOIB núm. 189 ext., de 30 de desembre).
- Decret 94/2006, de 17 de novembre, de modificació del Decret 52/2005, de 20 de maig, pel qual es crea l'Observatori i el

31. Tal com també es recull en l'Informe España 2007 del Centre d'Estudios del Canvi Social (2007). Madrid: Fundación Encuentro (a partir de l'INE Padró 2006), l'any 1996 pràcticament la meitat de la població estrangera resident a Espanya pertanyia al primer món. L'any 2006 la gran majoria procedeixen de països en desenvolupament.

QUADRE III-56. EVOLUCIÓ DE LA TOTALITAT DE L'ALUMNAT MATRICULAT A LA UIB

Curs acadèmic	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07
Nombre d'alumnes	13.402	13.812	13.859	13.507	13.352
% (2002 base 100)	100,00	103,06	103,41	100,78	99,63

Font: Dades del Vicerectorat de Planificació Económicoadministrativa de la UIB.

Comissionat per a la Convivència Escolar en els centres educatius de les Illes Balears (BOIB núm. 167, de 15 de novembre).

de seguiment es varen fer a Berlín (2003) i a Bergen (2005). La pròxima reunió es va programar a Londres l'any 2007.

4.2.

EL SISTEMA UNIVERSITARI DE LES ILLES BALEARS

El 25 de maig de 1998, els ministres d'Educació de França, Alemanya, Itàlia i Regne Unit varen signar la Declaració de la Sorbona, en què instaven al desenvolupament de l'Espai Europeu d'Educació Superior, i varen fixar ja en aquella data una reunió de seguiment del procés l'any 1999. Aquesta reunió de seguiment es va dur a terme el 19 de juny de 1999, la qual va donar lloc a la Declaració de Bolonya, subscripta per un total de 30 estats europeus, en la qual es varen establir les bases per a la construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior.

La primera conferència de seguiment del procés de Bolonya va tenir lloc a Praga el mes maig de 2001, en la qual els ministres varen adoptar un comunicat que protegia les actuacions realitzades fins a la data, i varen assenyalar les passes que s'havien de fer en el futur. Les reunions següents

La transformació de les universitats europees, d'acord amb el model establert en els acords citats, generarà d'aquí a poc temps importants canvis en molts aspectes dels estudis superiors a les Illes Balears. En qualsevol cas, encara no s'han fet més que les primeres passes i s'ha iniciat la preparació de la transició.

A les Illes Balears van cursar estudis universitaris a la UIB i a les escoles i als centres adscrits un total de 13.352 alumnes el curs 2006-2007, davant dels 13.507 del curs anterior, la qual cosa representa una pèrdua de l'1,15% del nombre d'alumnes, i continua així el camí de disminució iniciat el curs anterior (Vegeu el quadre III-56.) L'alumnat que va seguir els estudis a la UNED augmentà el 10,87%, i passà a 7.916 matriculats en aquest darrer curs. (Vegeu el quadre III-57.) A més, cal considerar l'alumnat matriculat a la UOC, un total de 1.445 persones, el 18,15% més que el curs anterior. Finalment, es poden considerar els 930 alumnes que estudien a altres universitats de l'Estat, el 5,8% més que el curs 2005-2006. En total, 23.643 alumnes han seguit estudis universitaris. A continuació es comenten amb més detall aquestes dades.

QUADRE III-57. ALUMNES DE LES BALEARS MATRICULATS A LA UOC

Oferta	2005-06	2006-07	% (2005 base 100)
1r cicle			
Ciències Empresarials	233	273	117,17
Enginyeria Tècnica Informàtica de Gestió	100	110	110,00
Enginyeria Tècnica Informàtica de Sistemes	102	105	102,94
Turisme	26	48	184,62
Enginyeria Tècnica. Esp. Telemàtica	14	25	178,57
1r i 2n cicle			
Dret	113	147	130,09
Humanitats	96	117	121,88
Filologia Catalana	35	37	105,71
Psicologia	100	124	124,00
Només de 2n cicle			
Psicopedagogia	91	105	115,38
Administració i Direcció d'Empreses	50	54	108,00
Documentació	42	36	85,71
Enginyeria Informàtica	33	58	175,76
Ciències Polítiques i Sociologia	18	23	127,78
Ciències del Treball	94	88	93,62
Investigació i Tècniques de Mercat	12	21	175,00
Comunicació Audiovisual	26	29	111,54
Estudis d'Àsia Oriental	19	24	126,32
Publicitat i Relacions Públiques	19	21	110,53
TOTAL homologades de 1r i 2n cicle	1.223	1.445	118,15
3r cicle			
Doctorat en Societat de la Informació i el Coneixement	7	4	57,14
Màster en Societat de la Informació i el Coneixement		5	
Màster en Educació i TIC (<i>e-learning</i>)		3	
Màster en Programari Lliure		12	
Títol propi de Graduat Multimèdia	11	10	90,91
Formació continuada			
Màster		28	
Postgrau		44	
Especialització		39	

Font: Dades de la UOC.

QUADRE III-58. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT DE NOU INGRÉS A LA UIB

2003-04			2004-05			2005-06			2006-07		
Dona	Home	Total	Dona	Home	Total	Dona	Home	Total	Dona	Home	Total
2.285	1.641	3.926	2.325	1.512	3.837	2.188	1.438	3.626	2.005	1.335	3.340
58,20	41,80	100,00	60,59	39,41	100,00	60,34	39,66	100,00	60,03	39,97	100,00
Taxa de masculinitat			Taxa de masculinitat			Taxa de masculinitat			Taxa de masculinitat		
71,81619256			65,03225806			65,72212066			66,58354115		

Font: Dades del Vicerectorat de Planificació Econòmicoadministrativa de la UIB i elaboració pròpia.

Per a l'anàlisi, ens centrarem de forma preferent en les dades de la UIB. La justificació d'aquesta decisió és evident: és l'única universitat pública presencial i concentra quasi un 57% de tot l'alumnat de les Illes que segueixen estudis universitaris, però aquest percentatge augmenta a més del 80% dels alumnes que completen els seus estudis.

L'evolució general de la matriculació de nou alumnat es pot observar en el quadre III-58. La pèrdua relativa d'alumnat és clara des del curs 2003-2004, que encara que sigui moderada és també constant: es va passar de 3.926 alumnes de nou ingrés el curs 2003-2004 a 3.340 el curs 2006-2007. És a dir, la pèrdua és del 14,92%.

Pel que fa a la composició per sexe, ha anat disminuint també des del curs 2002-2003: de 73,35 homes per cada 100 dones s'ha passat a 66,6 el curs 2006-2007. La pèrdua diferencial per sexe és molt important i difícilment explicable amb els arguments tradicionals: taxes més elevades de «fracàs» entre els homes a l'ESO, més facilitat d'incorporació al mercat laboral, etc. Segurament hi ha altres factors, encara no clarament identificats, que expliquen aquest fenomen. En infor-

mes posteriors s'hauria de disposar de dades més detallades per poder confirmar les hipòtesis actuals.

La UIB imparteix en l'actualitat un total de 49 títols oficials en vigència. D'aquests, 19 corresponen a llicenciatures o enginyeries superiors (cicle llarg), 20 a diplomatures, arquitectura tècnica o enginyeries tècniques (cicle curt) i 10 a titulacions pròpies de la UIB. Si l'oferta de la UNED i de la UOC és no presencial, la de la UIB no es pot dir que sigui només presencial, ja que inclou un model semipresencial ja molt desenvolupat: el programa Campus Extens.

Pel que fa a la demanda de nou ingrés dels diversos estudis, es pot comprovar que els cinc tipus d'estudis amb més alumnat són els de mestre, que en les ofertes de la UIB i de l'Escola Alberta Giménez han tingut 681 alumnes; seguits dels estudis d'empresarials, els quals en les dues modalitats han tingut 470 alumnes; els estudis de turisme, en tres opcions (Escola Felipe Moreno, Extensió Universitària d'Eivissa i UIB), els quals han obtingut 260 nous alumnes. A continuació, els estudis de salut amb l'opció d'infermeria i de fisioteràpia arriben a 220 alumnes, i els de dret a 160 alumnes. (Vegeu el quadre III-59.)

QUADRE III-59. EVOLUCIÓ PER ESTUDIS DE L'ALUMNAT DE NOU INGRÉS A LA UIB

Estudi	2005-06	2006-07	% (2005 base 100)
Administració i Direcció d'Empreses	170	221	130,00
Arquitectura Tècnica	91	85	93,41
Biologia	101	104	102,97
Bioquímica	16	15	93,75
Ciències Empresarials	238	249	104,62
Comunicació Audiovisual (Alberta Giménez)	50	—	—
Diplomatura en Turisme Felipe Moreno	106	37	34,91
Diplomatura en Turisme	204	177	86,76
Diplomatura Turisme Consell Insular Eivissa	52	46	88,46
Dret	173	160	92,49
Economia	77	75	97,40
Educació Social	90	89	98,89
Enginyeria Informàtica	44	44	100,00
Enginyeria Tècnica Agrícola	43	41	95,35
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió	80	92	115,00
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes	53	55	103,77
Enginyeria Tècnica en Telemàtica	26	31	119,23
Enginyeria Tècnica Industrial	67	57	85,07
Filologia Anglesa	43	51	118,60
Filologia Catalana	18	21	116,67
Filologia Hispànica	21	23	109,52
Filosofia	28	31	110,71
Fisioteràpia	83	79	95,18
Geografia	26	35	134,62
Història	58	49	84,48
Història de l'Art	60	38	63,33
Infermeria	162	141	87,04
Matemàtiques	21	27	128,57
Mestre en Educació Especial	106	96	90,57
Mestre en Educació Especial (Alberta Giménez)	42	33	78,57
Mestre en Educació Física	73	68	93,15
Mestre en Educació Física (Alberta Giménez)	74	44	59,46
Mestre en Educació Infantil	75	69	92,00

Continua

QUADRE III-59. EVOLUCIÓ PER ESTUDIS DE L'ALUMNAT DE NOU INGRÉS A LA UIB

Estudi	2005-06	2006-07	% (2005 base 100)
Mestre en Educació Infantil (Alberta Giménez)	127	154	121,26
Mestre en Educació Musical	52	55	105,77
Mestre en Educació Musical (Alberta Giménez)	13	8	61,54
Mestre en Educació Primària	51	36	70,59
Mestre en Educació Primària (Alberta Giménez)	18	26	144,44
Mestre en Llengua Estrangera	59	53	89,83
Mestre en Llengua Estrangera (Alberta Giménez)	18	39	216,67
Pedagogia	103	93	90,29
Periodisme (Alberta Giménez)	48	44	91,67
Psicologia	98	101	103,06
Psicopedagogia	30	36	120,00
Química	26	26	100,00
Relacions Laborals (Escola Adscrita)	86	74	86,05
Treball Social	90	91	101,11
Títols propis			
Diploma universitari en Geografia Física	1	2	200,00
Diploma universitari en Geografia Humana	2		
Diploma universitari en Geografia Regional	14	1	7,14
Diploma universitari en Geologia	3	1	33,33
Diploma universitari en Història de l'Art	21	9	42,86
Diploma universitari en Literatura Catalana	6	1	16,67
Direcció Hotelera Internacional	53		
Graduat en Seguretat i Ciències Policials	119	107	89,92
Títol Superior de Turisme	—		
Graduat en Estudis Immobiliaris a la UIB	1		
TOTAL	3.610	3.340	92,52

Font: Dades del Vicerectorat de Planificació Económicoadministrativa de la UIB.

4.2.1. EVOLUCIÓ DE LA MATRÍCULA EN ELS DARRERS ANYS

Al llarg dels cursos que van del 2002 al 2005, la matrícula no havia deixat d'augmentar. Aquesta tendència es va invertir el curs 2005-2006, i va disminuir també el

curs 2006-2007 una altra vegada de forma moderada. (Vegeu el quadre III-56.) Les tendències, en el conjunt de l'Estat, són molt similars, amb un descens moderat però sostingut respecte als cursos de final dels anys noranta. Aquesta disminució moderada en el nombre d'universitaris

confirma la tendència de descens iniciada, per al conjunt de l'Estat, el curs 2000-2001. El nombre d'alumnes matriculats només augmenta en unes poques universitats, en especial a la UOC i a la UNED. Probablement, la flexibilitat horària que permeten aquestes ofertes i la seva possibilitat de creixement no limitada per les instal·lacions han facilitat el manteniment del seu creixement.

La pèrdua d'alumnat no és únicament d'un problema de la UIB, sinó de totes les universitats de l'Estat, i està relacionada amb diversos factors: l'increment de l'oferta d'estudis universitaris, la limitació del creixement dels grups que arriben a les edats de matriculació, els canvis en la demanda (ja que cada vegada tenen més acceptació, per part de l'alumnat i del mercat laboral, els cicles curts i les opcions més flexibles), etc.

La distribució per sexes (Vegeu el quadre III-60.) per al conjunt de la UIB, sobre la matrícula del curs 2006-2007, és del 60,20% de dones i el 39,80% d'homes. El percentatge de dones a la UIB continua superant en més de 6 punts la mitjana per al conjunt de les universitats espanyoles en aquest mateix curs (54%), segons les dades del Consell de Coordinació Universitària (2006). Aquesta diferenciació per sexe superior a la de l'Estat pot estar relacionada amb l'estructura de l'oferta de la UIB, en la qual dominen estudis més feminitzats. L'apreciable diferenciació per sexes no és conjuntural, és molt estable en el període dels darrers sis anys, de fet no ha canviat gaire des del curs 2000-01, ja que llavors hi havia el 58,40% de dones, és a dir, ha augmentat la feminització un poc més d'un punt percentual. Si es calcula la taxa de masculinitat (TM) es pot comprovar que per cada 100 alumnes dones, només hi ha 66,11 homes.

QUADRE III-60. NOMBRE D'ESTUDIANTS PER SEXE I ESTUDIS

Any acadèmic	2005-06		Taxa	2006-07		Taxa
	Dona	Home	masculinitat	Dona	Home	masculinitat
Administració i Direcció d'Empreses	364	322	88,46	404	346	85,64
Arquitectura Tècnica	98	210	214,29	115	235	204,35
Biologia	286	175	61,19	279	173	62,01
Bioquímica	25	11	44,00	18	14	77,78
Ciències Empresarials	714	677	94,82	701	617	88,02
Comunicació Audiovisual (Alberta Giménez)	24	26	108,33	44	40	90,91
Diploma universitari en Geografia Física	1		0,00		2	
Diploma universitari en Geografia Humana	1	1	100,00			
Diploma universitari en Geografia Regional	5	9	180,00	1		
Diploma universitari en Geologia	2	1	50,00		2	
Diploma universitari en Història de l'Art	13	8	61,54	9	2	22,22
Diploma universitari en Literatura Catalana	5	1	20,00	2		

Continua

QUADRE III-60. NOMBRE D'ESTUDIANTS PER SEXE I ESTUDIS

Any acadèmic	2005-06		Taxa	2006-07		Taxa
	Dona	Home	masculinitat	Dona	Home	masculinitat
Diploma universitari en Història de les Illes Balears				1	2	200,00
Diplomatura en Turisme	500	350	70,00	481	329	68,40
Diplomatura en Turisme del Consell Insular d'Eivissa i Formentera	100	53	53,00	91	52	57,14
Diplomatura en Turisme (Escola Adscrita Felipe Moreno)	151	85	56,29	95	49	51,58
Direcció Hotelera Internacional	135	144	106,67			
Dret	457	336	73,52	449	327	72,83
Economia	196	191	97,45	187	187	100,00
Educació Social	229	36	15,72	249	37	14,86
Enginyeria en Informàtica	23	110	478,26	21	129	614,29
Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat en Hortofruticultura i Jardineria	31	90	290,32	39	94	241,03
Enginyeria Tècnica de Telecomunicació. Especialitat en Telemàtica	31	165	532,26	26	134	515,38
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió	66	334	506,06	63	324	514,29
Enginyeria Tècnica en Informàtica de Sistemes	23	246	1069,57	22	219	995,45
Enginyeria Tècnica Industrial. Especialitat en Electrònica Industrial	26	175	673,08	25	175	700,00
Filologia Anglesa	149	33	22,15	146	35	23,97
Filologia Catalana	74	20	27,03	73	23	31,51
Filologia Hispànica	83	34	40,96	78	30	38,46
Filosofia	64	88	137,50	72	76	105,56
Física	29	86	296,55	36	86	238,89
Fisioteràpia	200	84	42,00	194	80	41,24
Geografia	50	75	150,00	47	85	180,85
Graduat en Estudis Immobiliaris	6	9	150,00	6	7	116,67
Graduat en Seguretat i Ciències Policials	15	104	693,33	19	156	821,05
Història	100	137	137,00	97	127	130,93
Història de l'Art	222	59	26,58	189	45	23,81
Infermeria	462	75	16,23	447	83	18,57
Matemàtiques	28	45	160,71	34	45	132,35
Mestre en Educació Especial	217	32	14,75	240	33	13,75
Mestre en Educació Especial (Alberta Giménez)	108	18	16,67	96	13	13,54

Continua

QUADRE III-60. NOMBRE D'ESTUDIANTS PER SEXE I ESTUDIS

Any acadèmic	2005-06		Taxa	2006-07		Taxa
	Dona	Home	masculinitat	Dona	Home	masculinitat
Mestre en Educació Física	138	149	107,97	147	147	100,00
Mestre en Educació Física (Alberta Giménez)	62	120	193,55	56	105	187,50
Mestre en Educació Infantil	264	7	2,65	244	6	2,46
Mestre en Educació Infantil (Alberta Giménez)	325	17	5,23	397	24	6,05
Mestre en Educació Musical	104	48	46,15	102	40	39,22
Mestre en Educació Musical (Alberta Giménez)	22	8	36,36	18	8	44,44
Mestre en Educació Primària	159	27	16,98	145	23	15,86
Mestre en Educació Primària (Alberta Giménez)	63	16	25,40	66	20	30,30
Mestre en Llengua Estrangera	173	32	18,50	170	35	20,59
Mestre en Llengua Estrangera (Alberta Giménez)	30	5	16,67	47	8	17,02
Pedagogia	327	60	18,35	331	55	16,62
Periodisme (Alberta Giménez)	31	17	54,84	58	29	50,00
Psicologia	382	93	24,35	397	97	24,43
Psicopedagogia	98	13	13,27	78	13	16,67
Química	100	85	85,00	91	78	85,71
Relacions Laborals	313	194	61,98	289	145	50,17
Títol Superior de Turisme	9	12	133,33	5	6	120,00
Treball Social	308	50	16,23	301	62	20,60
TOTAL	8.221	5.608	68,22	8.038	5.314	66,11

Nota: A l'annex estadístic A III-3 es pot consultar l'ordre dels estudis pel nombre total d'estudiants.

Font: Dades del Vicerectorat de Planificació Económicoadministrativa de la UIB i elaboració pròpia.

Per branques d'ensenyament aquesta distribució mostra, malgrat això, resultats molt dispars: en les enginyeries i arquitectura tècniques són majoritaris els homes (en qualche carrera la TM és superior a 500 homes per cada 100 dones), resultat que es produeix en el sistema universitari espanyol en un percentatge molt elevat. En l'extrem oposat se situen un grapat de branques: els estudis d'educació social (TM del 14,86), pedagogia (TM del 16,62), treball social (TM del 20,6), infermeria (TM del 18,57), psicologia (TM del

24,43), el conjunt de totes les carreres educatives (excepció feta de l'especialitat d'educació física) i el conjunt de les filologies (77,09%).

Alumnat que estudia fora de les Illes Balears

De tots els alumnes que fan les proves d'accés a la UIB, hi ha un percentatge molt apreciable que es traslladen a una altra universitat de l'Estat. Pel que fa al curs 2006-2007, 930 alumnes varen triar

aquesta opció, la qual cosa representa el 27,84% en relació amb els que sí es varen matricular de nou ingrés a la UIB. Mentre disminueix el nombre d'alumnes de nou ingrés a la UIB, l'alumnat que opta per altres universitats presencials de l'Estat ha augmentat el 5,8% respecte al curs 2005-2006, ja que varen ser 879 els que varen demanar trasllat d'expedient.

Les universitats on cursen els estudis es concentren a Barcelona (Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma, Universitat Politècnica i Universitat Pompeu Fabra), amb 454 alumnes —el 48,8% del total de 930 alumnes que directament es matriculen a universitats exteriors a les Illes Balears—, i a Madrid (Universitat Complutense i Universitat Politècnica), amb més del 25%. Les segueixen a molta distància altres localitats com València o Granada. Aquestes destinacions de referència són les mateixes que el curs 2005-2006.

Els factors que influeixen en aquest abandonament són diversos, però n'hi ha un de molt destacat i després un conjunt de factors associats de diverses maneres:

- El factor més important és la manca d'alguns estudis a l'oferta de les Illes Balears (UIB, UNED i UOC), com ara els estudis de medicina (36 estudiants), belles arts (32), arquitectura (35), farmàcia (41), llicenciatura en ciències de l'activitat física (34), enginyeria industrial (26), etc. En total, més d'un 50% de tots els que estudien fora ho fan a carreres que no s'ofereixen a les Illes, i destaquen especialment les carreres sanitàries.

- Altres factors associats són molt diversos i es fa difícil estimar la seva influència, la qual, només es podrà conèixer millor amb un estudi detallat, però, tot i això, es poden citar: el prestigi d'altres universitats; la tradició familiar de cursar els estudis a una determinada universitat pública o privada; la presència de familiars a les ciutats a les quals es traslladen els alumnes, cosa que facilita la instal·lació per a alumnes no residents a Palma.

4.2.2. LA UNED I LA UOC EN L'OFERTA I LA DEMANDA DE L'ALUMNAT DE LES ILLES BALEARS

La UNED ha desenvolupat una certa transformació en els darrers anys, i ha millorat la seva adaptació a les tecnologies de la informació i les seves instal·lacions a les Illes Balears. La seva oferta es concreta en 29 titulacions, que segueixen un total de 7.916 alumnes. En nombre d'alumnes, hi dominen les titulacions de dret (més de 700 matriculats el curs 2006-2007) i de psicologia (més de 400). L'augment de la matriculació ha estat molt important en els darrers anys, ja que ha passat de 4.600 matriculats l'any 2003 a quasi 8.000 l'any 2007, amb un increment proper al 60%.

Els avantatges que ofereix, pel que fa a la seva flexibilitat, són importants, però no se'n poden conèixer la qualitat de l'oferta ni les taxes d'èxit amb detall. (Vegeu el quadre III-61.)

La UOC és una universitat jove, amb poc més de deu anys d'existència, de titularitat privada, amb una estructurada i crei-

QUADRE III-61. ALUMNES MATRICULATS A LA UNED			
Estudis	2005-06	2006-07	% (2005 base 100)
Dret	685	750	109,49
Història	231	260	112,55
Educació Social	267	299	111,99
Psicologia	388	431	111,08
Antropologia Social i Cultural	205	249	121,46
Polítiques	105	121	115,24
LADE	132	119	90,15
Turisme	189	210	111,11
Informàtica de sistemes	94	104	110,64
Altres (fins a 29 titulacions)	4.844	5.373	110,92
Total	7.140	7.916	110,87

Font: Memòria del curs acadèmic 2005-2006 i 2006-2007. UNED. Illes Balears.

xent organització didàctica a distància, segons presenta la mateixa universitat al seu web (www.uoc.cat). L'oferta d'estudis es basa en quatre tipus d'estudis: (Vegeu el quadre III-57.)

- Estudis de cicle curt: diplomatures (turisme i ciències empresarials), enginyeries tècniques (enginyeria tècnica informàtica de gestió, de sistemes i telemàtica).
- Estudis de cicle llarg: llicenciatures (dret, humanitats, psicologia i filologia catalana).
- Estudis de segon cicle amb una durada mínima de dos cursos acadèmics (enginyeria informàtica, psicopedagogia, administració i direcció d'empreses, ciències del treball, comunicació audiovisual, documentació, ciències polítiques i de sociologia, estudis

sobre Àsia oriental, investigació i tècniques de mercat, publicitat i relacions públiques).

En aquests tres primers tipus d'estudis hi ha 1.445 alumnes de les Illes, i augmenta de forma sostinguda la seva presència (el 18,15% més que el curs anterior).

- Estudis de doctorat i formació continuada

Pel que fa als estudis de postgrau, la seva importància relativa és mínima, amb 34 alumnes que fan doctorats o màsters i 111 en altres estudis de postgrau.

4.2.3. ESTUDIS DE TERCER GRAU A LA UIB

En aquest darrer apartat, el dels estudis de postgrau, és en el que l'oferta de la UIB és més estructurada, comparativament de

QUADRE III-62. EVOLUCIÓ DEL NOMBRE TOTAL D'ALUMNES MATRICULATS EN UN DOCTORAT A LA UIB

Curs acadèmic	2003-2004	2004-2005	2005- 2006	2006- 2007
Nre. d'estudiants	486	531	459	546

Font: Dades del Vicerectorat de Planificació Económicoadministrativa de la UIB.

més qualitat i amb resultats incomparablement millors. La matrícula dels cursos de doctorat, en el curs 2006-2007, ha estat de 546 alumnes, i ha augmentat el 19% respecte del curs anterior. Aquest nombre d'alumnes s'ha mantingut de forma significativa, sempre amb més de 450 alumnes en els darrers anys. (Vegeu el quadre III-62.)

La desigualtat per programes de doctorat és apreciable, amb doctorats amb més de 40 alumnes (biologia, educació —investi-

gació i innovació—, tecnologia educativa, ciències mèdiques bàsiques i psicologia) i altres amb un nombre reduït d'alumnes. (Vegeu el quadre III-63.) En qualsevol cas, no és tan important el nombre d'alumnes com la qualitat d'aquests estudis, mesurada per les mencions de qualitat atorgades per l'Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i l'Accreditació i pel nombre de tesis aprovades: només en el darrer curs s'han presentat 42 tesis amb excel·lents resultats. El curs anterior ja se n'havien presentat 40 amb èxit.

QUADRE III-63. NOMBRE D'ESTUDIANTS MATRICULATS ALS PROGRAMES DE DOCTORAT A LA UIB

	2005-06	2006-07	% (2005 base 100)
1 OBF Programa de doctorat de Biologia Fonamental (Palma)	3	7	233,33
2 OBI Programa de doctorat de Biologia (Palma)	43	49	113,95
3 OCE Programa de doctorat de Ciències de l'Educació (Palma)	41	42	102,44
4 OCM Programa de doctorat de Ciències Marines (Palma)	18	13	72,22
5 OCT Programa doctorat en Crisi de la Modernitat (Palma)	16	29	181,25
6 ODP Programa de doctorat de Dret Privat (Palma)	24	29	120,83
7 ODU Programa de doctorat de Dret Públic (Palma)	15	22	146,67
8 OEA Programa de doctorat d'Educació Ambiental (Palma)	4	1	25,00
9 OEE Programa de doctorat d'Economia i Empresa (Palma)	17	17	100,00
10 OFC Programa de doctorat de Filologia Catalana i Lingüística General (Palma)	10	16	160,00
11 OFE Programa de doctorat de Filologia Espanyola, Moderna i Llatina (Palma)	7	6	85,71
12 OFI Programa de doctorat de Física (Palma)	29	10	34,48
13 OFL Programa de doctorat de Filosofia (Palma)	14	15	107,14

Continua

QUADRE III-63. NOMBRE D'ESTUDIANTS MATRICULATS ALS PROGRAMES DE DOCTORAT A LA UIB

		2005-06	2006-07	% (2005 base 100)
14	OGE Programa de doctorat de Geografia (Palma)	20	32	160,00
15	OIH Perspectives Metodològiques de la Investigació Històrica i Historicoartística (Palma)	14	19	135,71
16	OIN Programa de doctorat d'Informàtica (Palma)	12	20	166,67
17	OIS Prog. doctorat interuniversitari d'Infermeria i Salut Internacional (Palma)	2	3	150,00
18	OMA Programa de doctorat de Matemàtiques (Palma)	5	3	60,00
19	OMB Programa de doctorat de Ciències Mèdiques Bàsiques (Palma)	36	71	197,22
20	OMO Programa de doctorat de Nutrició Molecular (Palma)	2	2	100,00
21	ONH Programa de doctorat interuniversitari de Nutrició Humana (Palma)	17	20	117,65
22	ONM Programa de doctorat de Nutrició i Metabolisme (Palma)	17	10	58,82
23	OPS Programa de doctorat de Psicologia (Palma)	40	49	122,50
24	OQA Tecnologia i Qualitat dels aliments (Palma)		2	
25	OQF Programa de doctorat en Química Orgànica en la Indústria Quimicofarmacèutica (Palma)	2	1	50,00
26	OQU Programa de doctorat de Química (Palma)	18	4	22,22
27	OSJ Programa de doctorat Sistema de Justícia Penal (Palma)	1	2	200,00
28	OST Programa de doctorat Societat, Territori i Medi Ambient (Palma)	0	4	
29	OTA Programa de doctorat interuniversitari en Tecnologia Educativa (Palma)	30	48	160,00
		457	546	119,47

NOTA: El 2005-2006 hi havia un Programa de doctorat d'Informàtica i Matemàtiques (Palma) amb 2 alumnes.

Font: Dades del Vicerectorat de Planificació Económicoadministrativa de la UIB.

4.2.4. PROFESSORAT DE LA UIB

En relació amb el personal docent i investigador (PDI) de la UIB, es presenten els trets següents. (Vegeu el quadre III-64.)

El nombre de professors de la UIB, en els diversos cursos, presenta un increment progressiu moderat, i millora la dotació de personal en totes les opcions, excepció feta de les categories que s'extingeixen

(catedràtics i titulars d'escola universitària), directament implicats en un procés d'accés a la categoria superior de titulars d'universitat.

La dotació de professorat s'ha estabilitzat durant els darrers cursos. Concretament, en el darrer curs el balanç final representa només 6 professors més que el curs anterior.

Com ja es va destacar en aquest mateix informe del curs passat, cal posar de manifest les diferències, des de la perspectiva de la categoria del PDI, entre els departaments que varen ser creats i dotats abans (química, física, biologia, dret, matemàtiques o els dos de pedagogia) i els departaments més recents (psicologia, economia aplicada, economia d'empresa, infermeria i fisioteràpia, etc.).

És molt destacada la proporció de professors associats en alguns departaments (per exemple, més del 72% en infermeria i fisioteràpia, i el 52% en dret privat). Amb tot, cal tenir en compte que el nombre d'associats en les diverses categories és quasi la meitat del total de PDI (el 45,86%). S'ha de tenir present que, el curs 1999-2001, el personal associat representava el 42,5% del total del PDI, és

QUADRE III-64. NOMBRE DE PROFESSORS PER CATEGORIES I PER DEPARTAMENTS

DEPARTAMENTS	CU	TU	CEU	TEU	Aj,Co-l.,Con	ASSO	ALTRES	TOTAL
Biologia	6	14	2	9	6	32	1	70
Biologia Fonamental i Ciències de la Salut	2	7	5	8	1	13	0	36
Pedagogia i Didàctiques Específiques	4	4	1	10	3	23	0	55
Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació	3	9	3	10	3	58	0	86
Ciències de la Terra	3	9	3	8	1	8	1	33
Ciències Històriques i Teoria de les Arts	7	12	0	8	1	22	1	51
Ciències Matemàtiques i Informàtica	8	14	7	32	9	54	6	130
Dret Privat	9	13	1	2	2	28	0	55
Dret Públic	7	12	0	5	6	27	0	57
Economia Aplicada	3	12	1	20	3	36	0	75
Economia de l'Empresa	2	10	3	18	5	41	0	79
Filologia Catalana i Llingüística General	5	9	1	4	2	12	1	34
Filologia Espanyola, Moderna i Llatinoamericana	4	20	4	14	0	21	0	63
Filosofia i Treball Social	2	10	1	6	3	15	0	37
Física	9	20	1	9	13	25	0	77
Infermeria i Fisioteràpia	0	0	2	20	8	79	0	109
Psicologia	2	16	1	7	6	24	0	56
Química	8	17	0	2	2	18	1	38
INCORPORACIONS-BAIXES 2006-07	3	2	-2	-8	26	-10	-5	6
TOTAL 2006-07	87	210	34	184	100	526	6	1147
%	7,59	18,31	2,96	16,04	8,72	45,86	0,52	100,00

Font: Dades del Vicerectorat de Planificació Económicoadministrativa de la UIB.

a dir, s'ha produït un increment relatiu d'aquest tipus de personal, contra els criteris manifestats per la gran majoria de responsables universitaris.

Si es consideren de forma conjunta els professors funcionaris permanents (catedràtic d'universitat, titular d'universitat, catedràtic d'escola universitària i titular d'escola universitària), representen el 44,9%, mentre que els associats, els ajudants i els contractats arriben al 54,58%. És a dir, hi ha 121 professors no permanents per cada 100 de permanents. Aquest desequilibri relatiu s'ha de corregir en els propers anys si el que es vol és millorar la qualitat de la docència i de la investigació en els departaments i en el conjunt de la UIB.

És evident que la política de professorat de la UIB depèn dels canvis que s'han de produir en els propers mesos. A més dels canvis legals, s'han de produir canvis també en el finançament de la UIB per tal de millorar la capacitat de millora de les dotacions de professorat i investigador permanent.

4.2.5. PRESSUPOST

Pel que fa al pressupost de la UIB, (Vegeu els quadres III-65 i III-66.) l'any 2007 s'ha aprovat un pressupost de 79.550.465,55 €, és a dir, ha augmentat el 6,25% respecte al curs anterior. En els ingressos, les taxes públiques representen només l'11,18%, mentre que el 66,94% són transferències corrents, majoritàriament provinents del Govern de les Illes Balears. Les despeses es distribueixen en el 63,94% de personal (l'any 2001 representava només el 49,22%), despeses en béns corrents o serveis (16,78%) i les inversions reals (17,56%). Aquest darrer capítol s'ha reduït considerablement, si el comparem amb el que representava, per exemple, els anys 2000 (29,44%) o 2001 (33,99%). En qualsevol cas, les necessitats d'inversió no s'han reduït, ja que encara falten instal·lacions molt notables (biblioteca central, adaptació als requeriments espacials derivats del model d'ensenyament aprenentatge de l'espai europeu, per exemple).

La UIB ha mantingut un bon equilibri pressupostari gràcies a un grau d'endeutament mínim i a la contenció de la despe-

QUADRE III-65. EVOLUCIÓ DEL PRESSUPOST DE LA UIB (2003-2007)

	Euros
1. Pressupost 2003	66.373.113,28
2. Pressupost 2004	67.153.264,53
3. Pressupost 2005	71.138.995,34
4. Pressupost 2006	74.869.723,35
4. Pressupost 2007	79.550.465,55

Font: Dades del Vicerectorat de Planificació Econòmicoadministrativa de la UIB.

sa. La consulta dels quadres d'indicadors oferts per la UIB en la presentació anual dels seus pressuposts, en els darrers 10 anys, permet comprovar aquests trets característics de la gestió econòmica.

Sense entrar a reflexionar sobre el model de finançament de la universitat davant dels canvis que implica l'espai europeu,

es pot constatar que el pressupost de la UIB encara s'ha d'incrementar per assolir els nivells de qualitat (increment del PDI permanent, millora d'instal·lacions, millora del suport a la investigació, etc.), que són l'aspiració del conjunt de les universitats espanyoles i que necessita la societat de les Illes.

QUADRE III-66. DISTRIBUCIÓ DEL PRESSUPOST PER CAPÍTOLS

Ingressos 2007	Euros	Percentatge
Cap. 3 Preus públics i altres ingressos	8.895.477,74	11,18
Cap. 4 Tranferències corrents	53.249.687,66	66,94
Cap. 5 Ingressos patrimonials	320.506,15	0,40
Cap. 7 Tranferències de capital	5.514.794,00	6,93
Cap. 8 Actius financers	11.570.000,00	14,54
Total pressuposts d'ingressos 2007	79.550.465,55	100,00
Despeses 2007	Euros	Percentatge
Cap. 1 Despeses de personal	50.868.146,12	63,94
Cap. 2 Despeses de béns corrents i serveis	13.349.671,05	16,78
Cap. 3 Despeses financeres	209.100,00	0,26
Cap. 4 Tranferències corrents	650.387,28	0,82
Cap. 6 Inversions reals	13.965.584,48	17,56
Cap. 7 Tranferències de capital	250.000,00	0,31
Cap. 9 Passius financers	257.576,62	0,32
Total pressupost de despeses 2007	79.550.465,55	100,00

Font: Dades del Vicerectorat de Planificació Económicoadministrativa de la UIB.